

Schiphol
17-07-2024

Informatiebijeenkomst PFAS op Schiphol

Schiphol
Group

1

Agenda

- Welkom
- PFAS op Schiphol
- Oplossing PFAS op Schiphol
- Grondreinigingsinstallatie
- Samenvatting
- Informatiemarkt

2

2

WELKOM

Sybren Hahn

**Executive Director Infrastructure
Schiphol Group**

3

3

Connecting your world

Creating the world's most sustainable and high-quality airports

**Quality of
Network**

**Quality of
Life**

**Quality of
Work**

**Quality of
Service**

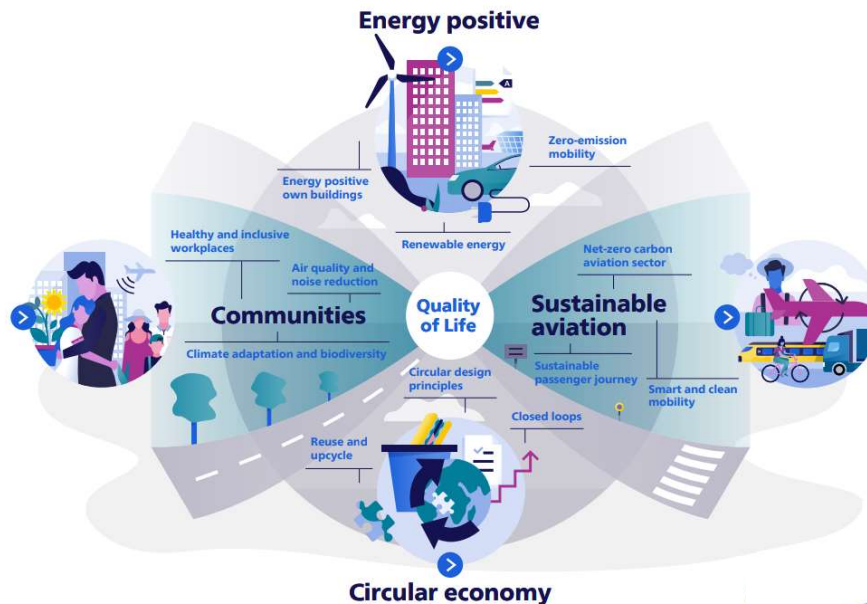
Visie 2050

Enablers
Safety first
Robust organisation

4

4

Sustainability Roadmap

5

Naar een duurzame oplossing voor onze PFAS-houdende grond

- 11 maart bewonersavond
- Beter zicht in de informatiebehoefte en zorgen
- Transparant en open (verbetering communicatie)
- (Technische) maatregelen
- Met elkaar in gesprek

6

6

PRODUCTS THAT CONTAIN PFAS

PFAS OP SCHIPHOL
Annemarie van Biemen
 Senior Soil Specialist
 Schiphol Group

7

Wat is PFAS?

PFAS = Per- en polyfluoralkylstoffen

PFAS

PFOS (Perfluorooctanesulfonic acid)

CCCCCCCC(F)(F)S(=O)(=O)O

PFOA (Perfluorooctanoic acid)

CCCCCCCC(F)(F)C(=O)O

8

8

Zorgen rondom PFAS

Aardbeien zitten vol PFAS

Wim van Hengel | 25 maart 2024 08:28

GEZONDHEID | GEZONDHEIDSNIEUWS
 Het gebruik van pesticiden met PFAS is de laatste tien jaar enorm toegenomen, meldt het Europese Pesticiden Action Network (PAN). Van fruit geteeld in de EU bevat 20 procent residu van minstens één PFAS-soort. Aardbeien, perziken en abrikozen doen het slechtst met drie tot vier soorten PFAS per vrucht. Groenten scoren witlof (42 procent), paprika's (30 procent) en paprika's (27 procent).

Meer PFAS gespoten op groente en fruit in Nederland: 'Een slechte ontwikkeling'

Nieuws > Meer PFAS gespoten op groente en fruit in Nederland: 'Een slechte ontwikkeling'

di 27 februari 07:30
6 minuten

In Nederland en België wordt het meeste PFAS gespoten op groente en fruit in vergelijking met de rest van Europa. Ook is de afgelopen tien jaar het gebruik van PFAS op groente en fruit verdrievoudigd, blijkt uit onderzoek van Pesticide Action Network. PFAS is een verzamelnaam voor een groep chemische stoffen, waarvan een deel schadelijk kan zijn voor de gezondheid.

NOS
 ...hoge supermarkt. eten, krijgen het uit een risicobeoordeling van het schadelijke toriteit (NVWA).
 24, 10:54 Laatste update: 13-03-24, 11:41

9

Oorsprong op Schiphol

- PFAS in (verplicht voorgeschreven) blusschuim van midden jaren '80
- Sinds 2000 oefenen we alleen met water
- Sinds 2020 wordt er helemaal geen PFAS houdend blusschuim gebruikt
- De-icing bevat geen PFAS (literatuurstudies, info producenten, recente analyse (o.a. Brussel))
- Hydraulische olie geen waarschijnlijke bron vanwege:
  - Beperkt deel bevat(te) PFAS in kleine hoeveelheden < 1%
  - Relatief kleine hoeveelheden
  - In gesloten systemen met lekdetectie

10

Grond op Schiphol

- Uitgaande grond (kleilig zand/zandige klei) duurzaam hergebruik op Schiphol of nabije regio
- Geschikt (bouw)zand waar mogelijk vrijkomend uit projecten in omgeving of zandwinning

11

Ontwikkeling situatie op Schiphol

- Ontbrekend en onstabiel beleid, onduidelijke situatie
  - Niet herbruikbaar (volgens normen Bbk/Wbb)
  - Stortverbod (want verwachting dat binnen 5 jaar reiniging mogelijk is)
  - Niet reinigbaar
- PFOS houdende grond in depot (actuele stand ca 195.000 ton)
- En: actief op zoek naar oplossingen

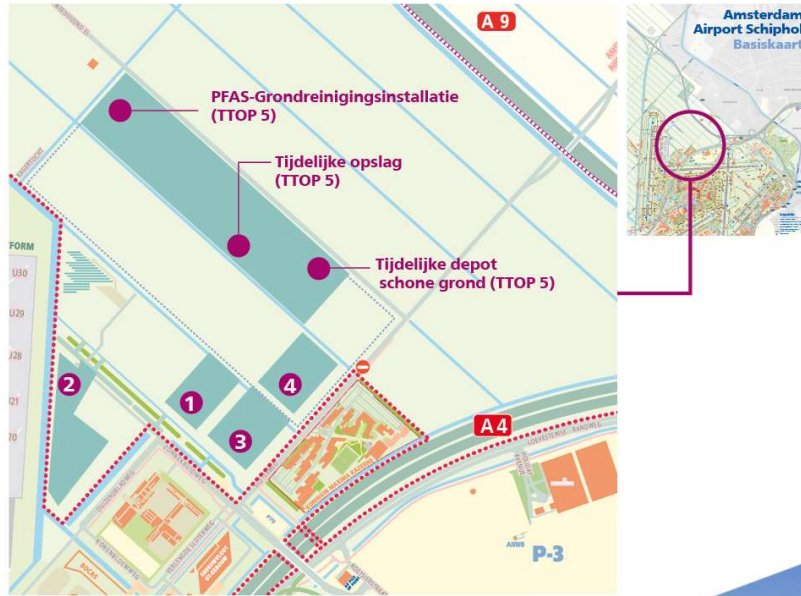
12

12

Opslag op Schiphol

- 1 Tijdelijke opslag (TTOP 1)
- 2 Tijdelijke opslag (TTOP 2)
- 3 Tijdelijke opslag (TTOP 3)
- 4 Tijdelijke opslag (TTOP4)

Locatie details

TTOP 1

TTOP 2

Locatie details

TTOP 3

TTOP 4

15

15

Normenstelsel

Kwaliteitsklassen voor landbodem en grond

Landbouw/ natuur	Wonen	Industrie	Matig verontreinigd	Sterk verontreinigd
<1,4 µg/kg		<3,0 µg/kg	<59 µg/kg	>59 µg/kg
			↑ Interventie- waarde landbodem	

- Kwaliteitsklassen uit Omgevingswet (nog) niet van toepassing op PFAS
- Voor PFAS wordt INEV (indicatief niveau ernstige verontreiniging) als interventiewaarde gehanteerd
- Boven interventiewaarde/INEV mogelijk risico:
  - Ecologie
  - Humaan
  - Verspreiding

16

16

Locatiedetails

klasse	ton	percentage
>RGW	817	0,4%
>INEV	14.382	6,7%
MV	184.936	86,0%
<L/N	11.765	5,5%
NTB	3.060	1,4%
Totaal	214.960	100%

Kwaliteitsklassen voor landbodem en grond

Landbouw/ natuur	Wonen	Industrie	Matig verontreinigd	Sterk verontreinigd
<1,4 µg/kg		<3,0 µg/kg	<59 µg/kg	>59 µg/kg
			interventie- waarde landbodem	

Conclusie:

- 91,5% grond onder de INEV (indicatief niveau ernstige verontreiniging)
- 0,4% grond boven potentiële risico grenswaarde van RIVM
- In perspectief:
  - 50.000 µg/kg is gevaarlijk afval
  - functie 'ander groen, infrastructuur en industrie' (geen gewas voor consumptie) 480 µg/kg

17

17

OPLOSSING PFAS OP SCHIPHOL

Katelijne de Wolf

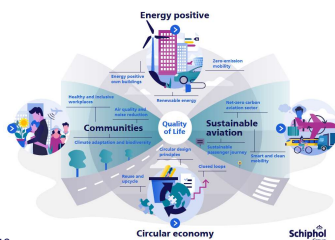
Projectmanager

Schiphol Group

18

Circular economy target: zero waste 2030

- Refuse and upcycle – minimize, separate and upcycle
- Circular design – embed circular design principles to design for reuse of materials
- Closed loops – reutilization of materials in high-quality ‘next life’ applications

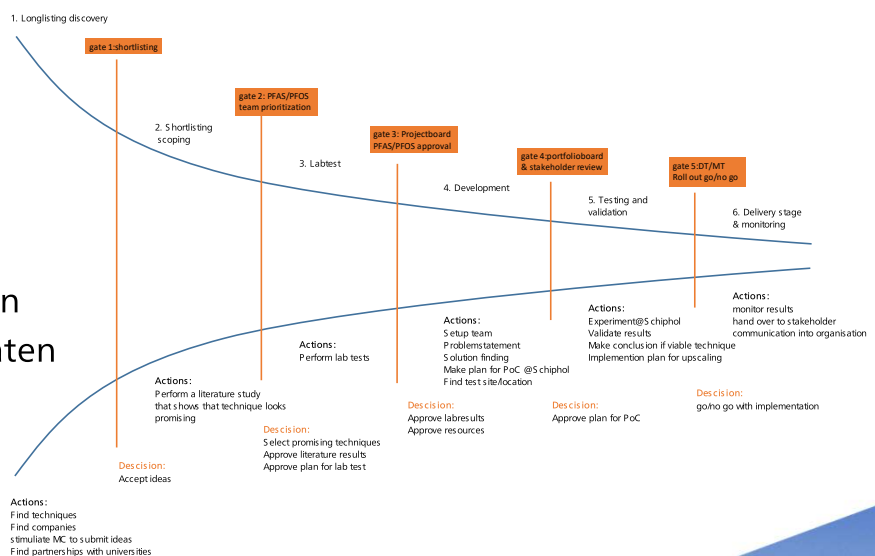
19

19

Onderzoekstraject

Proces:

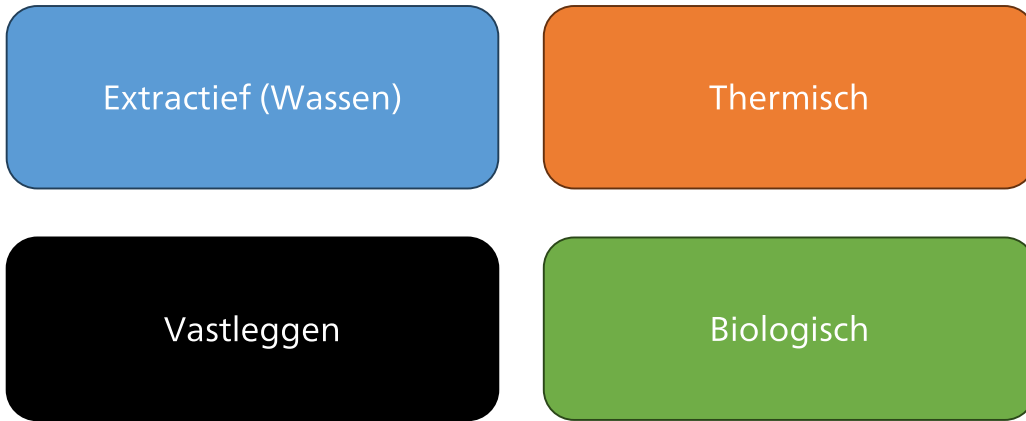
- Literatuurstudie
- Labtest
- Grootschalige test
- Testen en valideren
- Oplevering resultaten

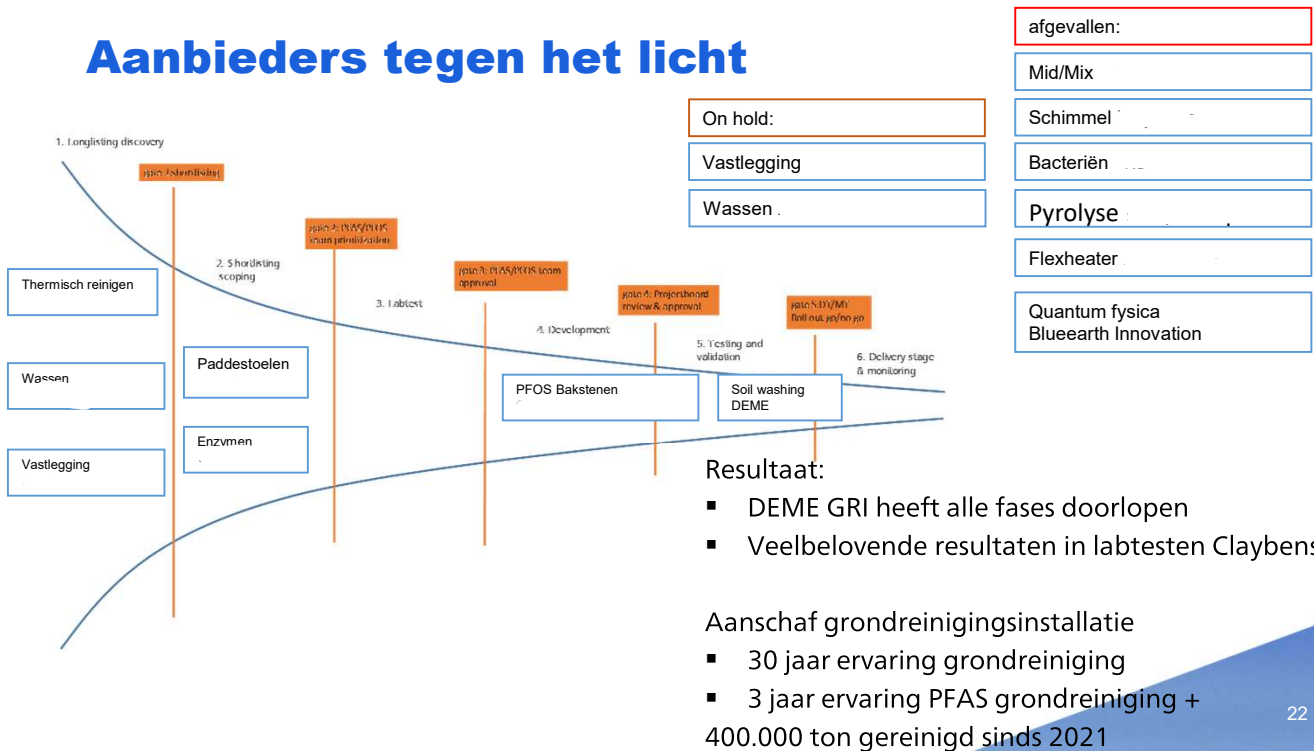
20

20

Oplossingsrichtingen reiniging

Aanbieders tegen het licht

Ambitie

100% Schone grond

PFAS volledig uit de keten halen en circulair Schiphol ondersteunen
→ hergebruik zand in eigen projecten

Hoe?

80% herbruikbaar zand uit Grondreinigingsinstallatie (GRI)

20% verontreinigd restslib

→ alternatief voor storten onderzoeken, bv bakstenen bakken

Locatie details

Streetview

Streetview

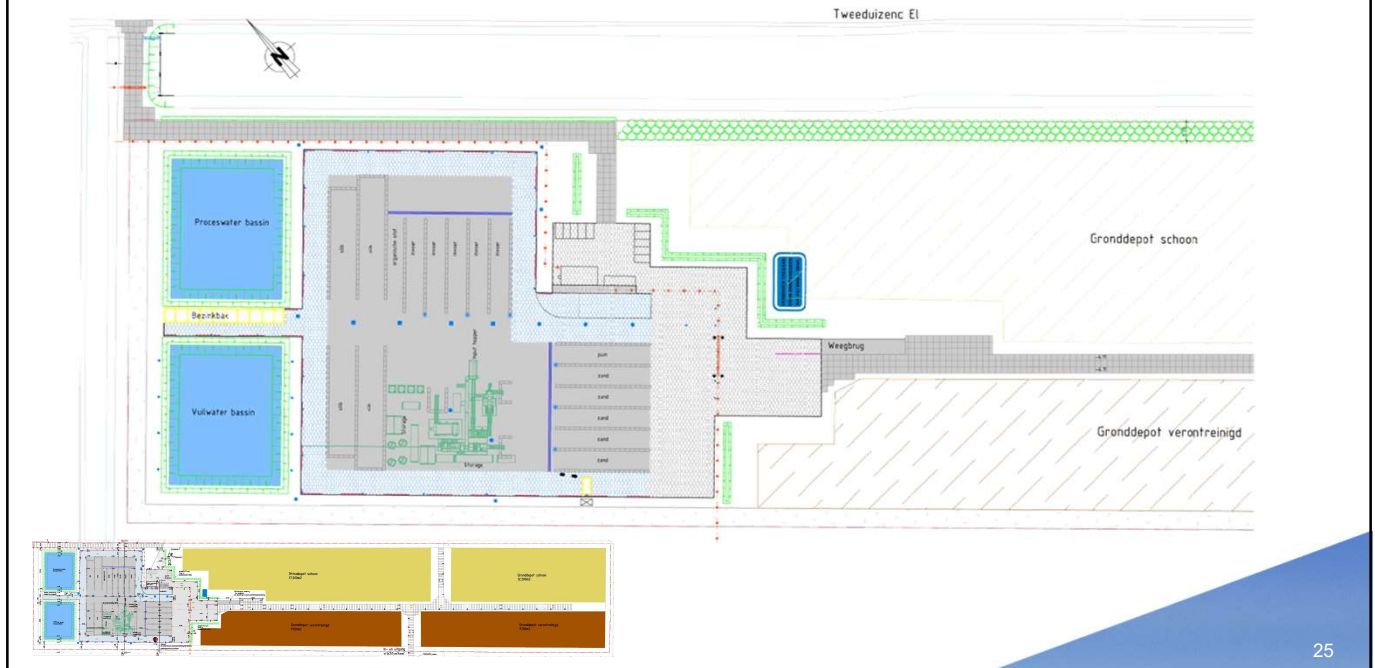

"Soil wash installation"

Terrein TTOP5 - GRI

25

GRONDREINIGINGS- INSTALLATIE

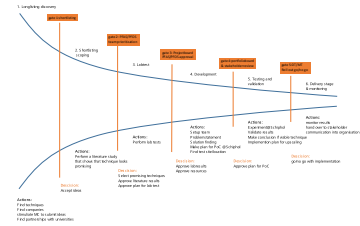
Jochem Bloemendaal
Sr. Environmental Engineer
DEME Environmental NL

26

26

DEME Hybrid Soilwashing Process

- Literatuurstudie
  - Aan de hand van een concrete wastest
  - PFOS-verontreiniging Vliegbasis Soesterberg
  - Uitgevoerd Q2-2020
- Wastest
  - Uitgevoerd Q3-2020
  - Laboratoriumtest in DEME researchcentre
- Proefreiniging
  - Uitgevoerd Q2-2021
  - Document d.d. 6 mei 2021

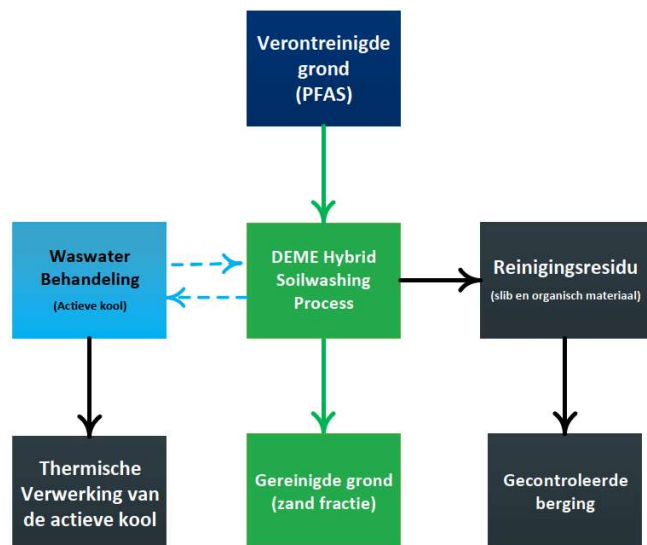

27

27

Proefreiniging (proces)

- De PFAS-verontreiniging verplaatst zich uit de grond vooral naar het waswater en voor een gedeelte naar de fijne fractie (slib)
- PFAS wordt uit het water verwijderd door actieve kool
- Het waswater is geen afvalfractie en wordt niet geloosd, maar wordt steeds gezuiverd hergebruikt in het proces zelf
- De actieve kool wordt verwerkt in vergunde installaties door middel van een thermisch proces (volledige verbranding of reactivatie)

28

28

29

SAMENVATTEND
Sybren Hahn
Executive Director Infrastructure
Schiphol Group

30

30

Samenvattend

- Circulaire ambitie
- Niets doen is geen optie
- Maatregelen op terrein
- Beproeft methode

31

31

Meer informatie

▪ Informatiemarkt

▪ Schiphol Group	- Situatie op Schiphol
▪ Gemeente Haarlemmermeer	-
▪ GGD	- PFAS & (individuele) gezondheid
▪ Omgevingsdienst NZKG toezicht	- Grondwater, vergunningsaanvraag, handhaving &
▪ Hoogheemraadschap van Rijnland	- PFAS in oppervlakte water
▪ DEME Environmental NL	- Grondreinigingsinstallatie

- Website: www.schiphol.nl/pfas

- Contact: pfasvragen@schiphol.nl

32

Schiphol
17 juli 2024

Dank voor uw komst!

The logo for Schiphol Group, featuring the word "Schiphol" in a bold, sans-serif font with a small crown icon above the letter "h", and the word "Group" in a smaller, lighter font directly below it.